

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžso/93/2014
Identifikačné číslo spisu: 7013200624
Dátum vydania rozhodnutia: 26.10.2016
Meno a priezvisko: JUDr. Judita Kokolevská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2016:7013200624.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne: W. Z., bytom M., proti žalovanému: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, so sídlom Špitálska 8, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. UPS/US1/SSVOPHN/BEZ/2013/4331-008 zo dňa 03.04.2013, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo dňa 24.09.2014, č. k. 7S/77/2013-62, jednomyseľne takto

rozhodol:

I. Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 24. septembra 2014, č. k. 7S/77/2013-62 z r u š u j e a konanie z a s t a v u j e.

II. Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

Odôvodnenie

Krajský súd napadnutým rozsudkom zamietol žalobu o preskúmanie oznámenia (UPS/US1/SSVOPHN/BEZ/2013/4331-008 zo dňa 03.04.2013), ktorým žalovaný oznámil žalobkyňi, že odvolanie (27.02.2013) proti rozhodnutiu prvostupňového správneho orgánu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Poprad, pracovisko Levoča (ďalej len „úrad“) č. PP2/RPHN/SOC/2013/20233 zo dňa 06.02.2013 bolo podané v posledný deň odvolacej lehoty na nepríslušnom správnom orgáne a na príslušný správny orgán po uplynutí tejto lehoty, preto odvolanie považoval za oneskorene podané s poukazom na to, že na konanie podľa § 25 ods. 2 zákona č. 599/2003 Z.z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákon o pomoci v hmotnej núdzi“) sa nevzťahuje § 60 až § 68 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní („Správny poriadok“), preto nedošlo k preskúmaniu odvolania žalobkyne na základe mimoriadnych opravných prostriedkov. Napadnuté rozhodnutie úradu nadobudlo právoplatnosť dňom 28.02.2013.

Krajský súd potom, čo vyhodnotil dôvody neúčasti žalobkyne za neopodstatnené a nemajúce za následok odňatie možnosti konať pred súdom, vec prejednal v jej neprítomnosti.

Krajský súd mal z administratívneho spisu tvrdenie žalovaného o oneskorenom podaní odvolania voči prvostupňovému rozhodnutiu za preukázané. Poukázal na to, že predmetom námietky žalobkyne bolo

konanie a rozhodnutie vo veci odňatia a zastavenia výplaty preddavkovo poskytovanej dávky a príspevkov v hmotnej núdzi, ktoré konanie vylučuje možnosť preskúmania oneskoreného odvolania (§ 25 ods. 2 zákona o pomoci v hmotnej núdzi a § 60 správneho poriadku). Dospel k záveru, že žalovaný z vykonaného dokazovania vyvodil správny právny záver a že za týchto právnych podmienok považoval neformálny postup žalovaného za zákonný rovnako aj postup nesprávne označeného správneho orgánu, ktorý vec neodkladne postúpil vecne a miestne príslušnému správne orgánu (§ 20 správneho poriadku). Neúspešnej žalobkyni právo na náhradu trov konania s poukazom na § 250k ods. 1, prvá veta Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) nepriznal.

Žalobkyňa sa proti rozsudku krajského súdu včas odvolala v celom rozsahu, keďže ho považuje za nezákonný a nesprávny. Namieta, že krajský súd nepreskúmaním zákonnosti rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu, ktoré nepovažuje za právoplatné, keďže nebolo potvrdené (zrejme druhostupňovým rozhodnutím - pozn. súdu), nezabezpečil ochranu jej objektívnych práv, čím sa cíti byť poškodená. S poukazom na ustanovenia § 247 a § 248 ods. 1 OSP nepovažuje oznámenie za rozhodnutie, ktoré môže byť predmetom preskúmania. Na záver uviedla, že odvolanie doplní, čo však zo spisového materiálu nevyplýva, že tak urobila aj v tomto konaní.

Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu žalobkyne navrhol, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil. Poukazuje na totožný obsah odvolania so žalobným návrhom. Upozorňuje na ustálenú rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, v zmysle ktorej súdy preskúmajú aj rozhodnutia orgánov verejnej správy, ktoré nemajú formálne náležitosti, ak sa dotýkajú alebo môžu sa dotknúť subjektívnych práv a právom chránených záujmov fyzických alebo právnických osôb. Predmet spôsobilý preskúmania považuje za potrebné posudzovať podľa obsahu a nie formy a to sa týka aj daného oznámenia.

Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len SSP).

Podľa § 492 ods. 2 SSP odvolacie konania podľa piatej časti OSP začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

V súlade s ustanovením § 492 ods. 2 SSP sa odvolací súd v konaní riadil ustanoveniami OSP.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnuté rozhodnutie krajského súdu a jednomyselne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z.) dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie krajského súdu je potrebné zmeniť.

Podľa § 244 ods. 1 OSP v správnom súdnictve preskúmajú súdy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

Podľa § 247 ods. 1 OSP podľa ustanovení tejto hlavy sa postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu.

Podľa § 247 ods. 2 OSP pri rozhodnutí správneho orgánu vydaného v správnom konaní je predpokladom postupu podľa tejto hlavy, aby išlo o rozhodnutie, ktoré po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov, ktoré sa preň pripúšťajú, nadobudlo právoplatnosť.

Podľa § 250d ods. 3 OSP súd uznesením konanie zastaví, ak sa žaloba podala oneskorene, ak ju podala neoprávnená osoba, ak smeruje proti rozhodnutiu, ktoré nemôže byť predmetom preskúmania súdom, ak žalobca neodstránil vady žaloby, ktorých odstránenie súd nariadil a ktoré bránia vecnému vybaveniu žaloby, alebo ak žalobca nie je zastúpený podľa § 250a alebo ak žaloba bola vzatá späť (§ 250h ods. 2). Odvolanie proti uzneseniu je prípustné.

Zákonnosť rozhodnutí správnych orgánov je v zásade preskúmateľná súdmi, avšak preskúmateľnosť je limitovaná ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku. K obmedzeniam, ktoré OSP stanovuje, patrí

tiež predpoklad, že žalobou podľa druhej hlavy piatej časti OSP musí byť napadnuté rozhodnutie, ktoré po vyčerpaní vo veci prípustných riadnych opravných prostriedkov nadobudlo právoplatnosť. Táto podmienka vychádza z chápania správneho súdnictva ako tzv. ultima ratio, teda posledného možného spôsobu nápravy. Zákonodarcia predpokladá, že ak v správnom konaní došlo k pochybeniu, ktoré mohlo mať dopad na práva a povinnosti účastníkov konania, takúto chybu je potrebné odstrániť predovšetkým už v správnom konaní. Opačný prístup by bol neprípustným zásahom do delenia výkonnej (správny orgán) a súdnej moci v štáte.

Takisto je potrebné poukázať na princíp „práva patria bdelym“, t.j. pokiaľ mal žalobca za to, že v jeho veci bolo nesprávne rozhodnuté, mal možnosť podať v lehote 15 dní odo dňa doručenia rozhodnutia odvolanie, o čom bol riadne poučený. Toto sa však nestalo a napadnuté rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť bez vyčerpania, resp. včasného vyčerpania vo veci prípustného riadneho opravného prostriedku. Ustanovenie § 247 ods. 2 OSP však nepripúšťa, aby správne súdy konali o žalobe proti rozhodnutiu prvostupňového správneho orgánu, ak proti takémuto rozhodnutiu bolo prípustné odvolanie a žalobca ho nepodal.

Odvolací súd pri posudzovaní predmetu konania vychádzal komplexne z obsahu predloženého spisového (súdneho i administratívneho) materiálu a zistil, že námietky žalobkyne smerujú k preskúmaniu zákonnosti postupu a rozhodnutia/oznámenia žalovaného vo veci zastavenia príspevkov na 6 mesiacov a o odňatí a zastavení výplaty preddavkovo poskytovanej dávky a príspevkov v sume 120,36 € mesačne od 01.01.2013, t.j. rozhodnutia úradu (PP2/RPHN/SOC/2013/20233 zo dňa 06.02.2013).

Z administratívneho spisu žalovaného mal aj odvolací súd za preukázané, že žalobkyňa rozhodnutie úradu prevzala dňa 12.02.2013 a hoci bola vo veci odvolacieho konania úradom riadne poučená (§ 54 ods. 2 správneho poriadku, 2. strana rozhodnutia), že v akej lehote a kam má podať odvolanie, odvolanie podala posledný odvolací deň 27.02.2013 na nepríslušný správny orgán (ÚPSVáR SR, pracovisko Košice), ktorý ho následne doručil ÚPSVáR SR Bratislava, ktorý ho listom odstúpil dňa 06.03.2013 na poštovú prepravu dňa 08.03.2013 a doručil príslušnému úradu - ÚPSVáR SR Poprad, pracovisko Levoča dňa 12.03.2013. Z uvedeného vyplýva, že žalobkyňa (potom čo bolo jej odvolanie doručené príslušnému správne orgánu) v skutočnosti podala odvolanie až dňa 08.03.2013, t.j. po márnom uplynutí odvolacej lehoty a preto napadnuté rozhodnutie úradu nadobudlo právoplatnosť dňom 28.02.2013.

Odvolací súd poukazuje na ustálenú súdnu prax, v zmysle ktorej na zachovanie lehoty na podanie odvolania stačí, ak sa odvolanie odovzdalo na poštovú prepravu v posledný deň lehoty, avšak len vtedy, ak sa v súlade s § 54 ods. 2 správneho poriadku adresovalo orgánu, ktorý napadnuté rozhodnutie vydal (viď R 13/2000).

Postup úradu, ktorý uvedeným spôsobom konal a odvolanie považujúc za oneskorene podané odstúpil žalovanému na ďalšie vybavenie, aj odvolací súd považuje za zákonný.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o pomoci v hmotnej núdzi sa (ako správne krajský súd uviedol) na konanie vo veci dávky a príspevkov k nej nevzťahujú ustanovenia § 60 až § 68 Správneho poriadku, čo znamená, že právoplatné rozhodnutie o zastavení príspevkov na 6 mesiacov a o odňatí a zastavení výplaty preddavkovo poskytovanej dávky a príspevkov v sume 120,36 € mesačne od 01.01.2013, nemožno preskúmať ani mimo odvolacieho konania podľa § 65 a nasl. zákona č.71/1967 Zb. o správnom konaní (Správny poriadok) a nie je prípustná ani obnova konania podľa § 62 a nasl. Správneho poriadku.

Keďže rozhodnutie PP2/RPHN/SOC/2013/20233 zo dňa 06.02.2013 v dôsledku nevyužitia možnosti podať proti nemu odvolanie včas nadobudlo právoplatnosť a zákon o pomoci v hmotnej núdzi neumožňuje toto právoplatné rozhodnutie preskúmať mimo odvolacieho konania a nepripúšťa ani obnovu konania, práve vzhľadom na ustanovenie § 60 Správneho poriadku sa správne orgány už nemohli zaoberať otázkou zákonnosti daného rozhodnutia.

Pokiaľ ide o námietku žalovaným zvolenej formy vydaného stanoviska - oznámením je potrebné uviesť, že túto námietku žalobkyňa v podanej žalobe zo dňa 10.05.2013 nešpecifikovala, preto nie je možné vytknúť krajskému súdu, že sa s ňou nezaoberal. Na druhej strane však odvolací súd považuje za potrebné zdôrazniť správnosť postupu žalovaného, resp. prisvedčiť jeho argumentácii vo vyjadrení k odvolaniu žalobkyne, že aj v tomto prípade ustálená súdna prax preskúmanie takejto listiny inak v zásade nevylučuje. V danom prípade však oznámenie má iba informačný charakter (nenahrádza rozhodnutie druhostupňového správneho orgánu), lebo ako už bolo vyššie predostreté, predmetné rozhodnutie o zastavení príspevkov na 6 mesiacov a o odňatí a zastavení výplaty preddavkovo poskytovanej dávky a príspevkov v sume 120,36 € mesačne od 01.01.2013 nadobudlo právoplatnosť.

Prvostupňový súd mal dané konanie podľa § 250d ods. 3 OSP zastaviť, keďže žaloba smerovala proti rozhodnutiu, ktoré nemôže byť predmetom preskúmania súdom, a preto odvolací súd rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach zrušil a konanie zastavil.

O náhrade trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 246c ods. 1 OSP v spojení s § 224 ods. 1 OSP a analogicky podľa § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p., keďže výsledok konania je obdobný ako pri zastavení konania.

Toto rozhodnutie senát najvyššieho súdu prijal pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.